

31998R2700

1998 12 18

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 344/49

KOMISIJOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 2700/98**1998 m. gruodžio 17 d.****dėl verslo struktūros statistikos rodiklių apibrėžimų****(tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 58/97 dėl verslo struktūros statistikos ⁽¹⁾ ir ypač į jo 12 straipsnio iii punktą,

kadangi Tarybos reglamente (EB, Euratomas) Nr. 58/97 buvo nustatyta bendra Bendrijos statistinių duomenų apie verslo struktūrą, veiklos rūšis, konkurencingumą ir veiklos rezultatus Bendrijoje rengimo sistema;

kadangi būtina taikyti tam tikrus verslo struktūros statistikos rodiklių apibrėžimus;

kadangi numatytos priemonės atitinka Statistikos programų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 58/97 4 straipsnyje nurodyti rodikliai apibrėžiami šio reglamento priede.
2. Šiuose apibrėžimuose, darant nuorodas į bendrovių finansinę atskaitomybę, vartojami Tarybos direktyvos 78/660/EEB ⁽²⁾ 9 straipsnyje (balansas), 23 straipsnyje (pelno ir nuostolio ataskaita) arba 43 straipsnyje (paaiškinamasis raštas) nurodyti pozicijų pavadinimai.

2 straipsnis

1. Valstybės narės taiko šiuos apibrėžimus 1999 ir vėlesnių ataskaitinių metų duomenims.
2. Valstybės narės taip pat taiko šiuos apibrėžimus 1995, 1996, 1997 ir 1998 ataskaitinių metų duomenims, jeigu tai atitinka esamą nacionalinę praktiką.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

⁽¹⁾ OL L 14, 1997 1 17, p. 1.

⁽²⁾ OL L 222, 1978 8 14, p. 11.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje, 1998 m. gruodžio 17 d.

Komisijos vardu

Yves-Thibault De SILGUY

Komisijos narys

PRIEDAS

RODIKLIŲ APIBRĖŽIMAI

Kodas: **11 11 0**

Pavadinimas: **Įmonių skaičius**

Apibrėžimas

Verslo registre, pakoreguotame atsižvelgiant į klaidas, ypač į kadravimo klaidas, atitinkamoje grupėje įregistruotų įmonių skaičius. Veiklos nevykdančys vienetai neįtraukiami. Šie statistiniai duomenys turėtų apimti visus vienetus, kurie veikia bent jau dalį ataskaitinio laikotarpio.

Kodas: **11 12 0**

Pavadinimas: **Naujai įsteigtų įmonių skaičius**

Apibrėžimas

Verslo registre, pakoreguotame atsižvelgiant į klaidas, atitinkamoje grupėje įregistruotų naujai įsteigtų įmonių skaičius. Įmonės įsteigimu laikomas gamybinių veiksmų junginio sukūrimas, su sąlyga, kad šiame procese nedalyvauja kitos įmonės. Naujai įsteigtoms įmonėms nepriskiriami įrašai, padaryti dėl įmonių grupės susijungimų, pasidalijimų, atsiskyrimų, arba restruktūrizavimo. Joms taip pat nepriskiriami įrašai, padaryti pogrupyje tik dėl veiklos pakeitimo.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Įmonių skaičiaus dalis (11 11 0).

Kodas: **11 13 0**

Pavadinimas: **Likviduotų įmonių skaičius**

Apibrėžimas

Verslo registre, pakoreguotame atsižvelgiant į klaidas, atitinkamoje grupėje įregistruotų likviduotų įmonių skaičius. Įmonės likvidavimu laikomas gamybos veiksmų junginio panaikinimas, su sąlyga, kad šiame procese nedalyvauja kitos įmonės. Likviduotoms įmonėms nepriskiriami įrašai, panaikinti dėl įmonių grupės susijungimų, perėmimų, padalijimų arba restruktūrizavimo. Joms taip pat nepriskiriami įrašai, panaikinti pogrupyje tik dėl veiklos pakeitimo.

Kodas: **11 21 0**

Pavadinimas: **Vietinių vienetų skaičius**

Apibrėžimas

Verslo registre, pakoreguotame atsižvelgiant į klaidas, ypač į kadravimo klaidas, atitinkamoje grupėje įregistruotų vietinių vienetų skaičius. Vietiniai vienetai turi būti įtraukti net ir tuo atveju, jeigu jie neturi apmokamų darbuotojų. Šie statistiniai duomenys turėtų apimti visus vienetus, kurie veikia bent jau dalį ataskaitinio laikotarpio.

Kodas: **11 31 0**

Pavadinimas: **Vienetų pagal veiklos rūšį skaičius**

Apibrėžimas

Verslo registre, pakoreguotame atsižvelgiant į klaidas, ypač į kadravimo klaidas, atitinkamoje grupėje įregistruotų vienetų pagal veiklos rūšį skaičius, arba įvertis, jeigu tokia vieneto rūšis neįregistruota. Šie statistiniai duomenys turėtų apimti visus vienetus, kurie veikia bent jau dalį ataskaitinio laikotarpio.

Kodas: **12 11 0**

Pavadinimas: **Apyvarta**

Apibrėžimas

Apyvartą sudaro ataskaitinio laikotarpio metu stebimo vieneto į sąskaitą-faktūrą įtrauktos sumos, kurios turi atitikti prekių pardavimus rinkoje arba tretiesiems asmenims suteiktas paslaugas.

Į apyvartą įeina visi prekių ir paslaugų, kurias vienetas įrašo į sąskaitas-faktūras, muitai ir mokesčiai, išskyrus PVM, ir kitus panašius išskaitytinus tiesiogiai su apyvarta susijusius mokesčius.

Į apyvartą taip pat įeina kiti kliento mokėtini mokesčiai (transporto, pakavimo, t. t.), net jei šie mokesčiai sąskaitoje-faktūroje yra išvardyti atskirai. Turi būti išskaityti kainų sumažinimai, grąžinamos sumos ir nuolaidos bei sugrąžintos pakuotės vertė.

Į apyvartą neįtraukiamos pajamos, kurios įmonių finansinėje atskaitomybėje priskiriamos prie kitos veiklos pajamų, finansinių ir ypatingųjų pajamų. Neįtraukiamos iš valstybinių institucijų ir Europos Sąjungos institucijų gautos subsidijos.

NACE 1 red. 66.01 ir 66.03 klasėse šį rodiklį atitinka pozicija „Bendra pasirašytų įmokų suma“.

Pastaba: netiesioginiai mokesčiai gali būti suskirstyti į tris grupes.

- i) Į pirmąją grupę įeina PVM ir kiti tiesiogiai su apyvarta susiję išskaitytini mokesčiai, kurie neįtraukiami į apyvartą. Šiuos mokesčius įmonė renka etapais ir juos visiškai padengia galutinis pirkėjas.
- ii) Antroji grupė apima visus kitus su produktais susijusius mokesčius ir muitus, kurie yra arba: 1) susiję su apyvarta ir neišskaitytini; arba 2) su apyvarta nesusiję produktų mokesčiai. Čia įtraukiami importo mokesčiai ir muitai bei gamybos, eksporto, pardavimo, perdavimo, lizingo arba prekių pristatymo ir paslaugų teikimo mokesčiai arba mokesčiai, atsirandantys dėl šių prekių ir paslaugų vartojimo sau arba nuosavo kapitalo formavimo.
- iii) Į trečiąją grupę įeina su produkcija susiję mokesčiai ir muitai. Tai yra privalomi neatlygintini mokėjimai, kuriuos gryniaisiais pinigais arba natūra nustato valdžios sektorius arba Europos Sąjungos institucijos už prekių ir paslaugų gamybą ir importą, darbo jėgos įdarbinimą, žemės, pastatų nuosavybę arba naudojimą arba kitą gamyboje naudojamą turtą, neatsižvelgiant į pagamintų arba parduotų prekių ir paslaugų kiekį (ir) arba vertę.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Į apyvartą, kaip pirmiau apibrėžta statistiniams tikslams, įeina finansinės atskaitomybės pozicija „Grynoji apyvarta“.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

- Apyvarta naudojama *produkcijos vertei* (12 12 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti,
- Apyvartą galima suskirstyti pagal veiklos rūšis: i) pagrindinės veiklos; ii) pramoninės veiklos; iii) prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir perpardavimo; iv) tarpininkavimo (agentų) veiklos; v) kitos paslaugų veiklos apyvarta (18 11 0-18 15 0),
- Apyvartą galima suskirstyti pagal produktus: *Apyvartos suskirstymas pagal produktus* (18 21 0),
- Apyvartą galima suskirstyti pagal klientų grupes: *Apyvartos procentinė dalis, tenkanti:* i) *mažmenininkams* (25 11 1); ii) *profesionaliems vartotojams* (25 11 2); iii) *galutiniams vartotojams* (25 11 3).

Kodas: **12 12 0**

Pavadinimas: **Produkcijos vertė**

Apibrėžimas

Produkcijos vertė parodo vieneto faktiškai pagamintos produkcijos kiekį, atsižvelgiant į pardavimą, įskaitant atsargų pokyčius ir prekių bei paslaugų perpardavimą.

Produkcijos vertė yra apibrėžiama kaip apyvarta, pridedant arba atimant pagamintų prekių, nebaigtos gamybos, prekių ir paslaugų skirtų perpardavimui atsargų pasikeitimą, atimant pirkimus prekių skirtų perpardavimui, pridedant kapitalizuotą produkciją, pridedant kitas veiklos pajamas (išskyrus subsidijas). Į produkcijos vertę neįtraukiamos įmonių finansinėje atskaitomybėje finansinėms arba ypatingosioms pajamoms ir sąnaudoms priskiriamos pajamos ir

sąnaudos. Į prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti, pirkimus įeina paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės trečiosioms šalims, pirkimai.

NACE 1 red. 66.01 ir 66.03 klasėms turi būti taikomi specialūs skaičiavimo metodai.

Pastaba: kapitalizuotą produkciją sudaro visos savo reikmėms pagamintos prekės, kurias jų gamintojai pasilieka sau kaip investiciją. Pastarajai priklauso ilgalaikio materialaus (pastatai ir t. t.) ir nematerialaus (programinės įrangos kūrimas ir t. t.) turto gamyba. Kapitalizuota produkcija yra neparduota produkcija, kurios vertė nustatoma pagal gamybos sąnaudas. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad šios gamybos priemonės taip pat turi būti įtrauktos į investicijas.

Pastaba: kitos veiklos pajamos yra įmonių apskaitos pozicija. Šios pozicijos turinys gali būti skirtingas įvairiuose sektoriuose ir laikui bėgant, todėl negali būti tiksliai apibrėžtas statistiniams tikslams.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Produkcijos vertės komponentai įrašomi tokiose atskaitomybės pozicijose:

- grynoji apyvarta,
- kitos veiklos pajamų dalis – išskyrus subsidijas,
- pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai, žaliavų ir medžiagų dalis, susijusi su prekių, skirtų perparduoti, pirkimais ir atsargų pasikeitimu,
- savo reikmėms įmonės atliktas ir kapitalizuotas darbas.

Ryšys su kintamaisiais rodikliais

Produkcijos vertę sudaro:

Apyvarta (12 11 0),

- +/- Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos atsargų pasikeitimas (13 21 3),
- +/- Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas (13 21 1),
- Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai (13 12 0),
- + Kapitalizuota produkcija,
- + Kitos veiklos pajamos (išskyrus subsidijas).
- Produkcijos vertė yra naudojama pridėtinei vertei faktorine kaina (12 15 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti.

Kodas: **12 13 0**

Pavadinimas: **Bendroji marža, gauta iš prekių perpardavimo**

Apibrėžimas

Atitinka pirkimo arba perpardavimo neperdirbant veiklos pelningumą. Apskaičiuojamas pagal apyvartą, prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimus bei atsargų pokyčius.

Į apyvartą, prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti, pirkimus ir atsargų pokyčius įeina paslaugų, skirtų teikti tokios pat būklės trečiosioms šalims, pardavimai, pirkimai ir atsargų pokyčiai.

Taip pat vadinamas bendrąja prekybos marža.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Šių duomenų įmonių finansinėje atskaitomybėje negalima pateikti atskirai. Jie sudaro grynosios apyvartos ir žaliavų bei medžiagų dalį.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrąją maržą, gautą iš prekių perpardavimo sudaro:

Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir perpardavimo, apyvarta (18 13 0),

– Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai (13 12 0),

+/- Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas (13 21 1),

— Bendroji marža, gauta iš prekių perpardavimo — tai *Produkcijos vertės* (12 12 0) dalis.

Kodas: **12 14 0**

Pavadinimas: **Pridėtinė vertė bazinėmis kainomis**

Apibrėžimas

Pridėtinė vertė bazinėmis kainomis yra apskaičiuojama pagal produkcijos vertę plus produktų subsidijos, minus prekių ir paslaugų pirkimai (išskyrus prekes ir paslaugas, perkamas perparduoti tokios pat būklės), plus arba minus žaliavų ir medžiagų atsargų pasikeitimas, minus kiti su apyvarta susiję, bet neišskaitytini produktų mokesčiai. Ji išreikšia atitinkamo vieneto gamybinės veiklos pridėtinę vertę įvairiomis faktorinėmis sąnaudomis.

Į pridėtinę vertę neįtraukiamos įmonių finansinėje atskaitomybėje finansinėms arba ypatingosioms pajamoms ir sąnaudoms priskiriamos pajamos ir sąnaudos.

Pridėtinė vertė bazinėmis kainomis apskaičiuojama „bendra“, kadangi vertės patikslinimai (pvz., nusidėvėjimas) neatimami.

Pastaba: veiklos subsidijos gali būti suskirstytos į dvi grupes.

- i) Produktų subsidijos — tai subsidijos, mokamos už prekės arba paslaugos vienetą. Subsidija gali būti konkreti prekės ar paslaugos vienetui skirta pinigų suma, arba ji gali būti skaičiuojama *ad valorem* kaip nustatytas procentas nuo vieneto kainos. Produkto subsidija paprastai mokama tada, kai prekė ir paslauga pagaminama, parduodama arba importuojama, bet ji gali būti mokama ir kitokia tvarka, pavyzdžiui, kai prekės perduodamos, nuomosojamos, pristatomos arba naudojamos savo reikmėms ar formuojant nuosavą kapitalą.
- ii) Gamybos subsidijos — tai vieneto gaunamos subsidijos, nesusijusios su gaminamų arba parduodamų prekių kiekiu arba verte. Į tokias subsidijas visų pirma įeina atlyginimų ir darbo jėgos subsidijos, aplinkosaugos subsidijos ir atleidimas nuo palūkanų mokėjimo.

Neįtraukiamos investicijų subsidijos. NACE 1 red. 66.01 ir 66.03 klasėms turi būti taikomi specialūs skaičiavimo metodai.

Pastaba: netiesioginiai mokesčiai gali būti suskirstyti į tris grupes.

- i) Į pirmąją grupę įeina PVM ir kiti tiesiogiai su apyvarta susiję išskaitytini mokesčiai, kurie neįtraukiami į apyvartą. Šiuos mokesčius įmonė renka etapais ir juos visiškai padengia galutinis pirkėjas.
- ii) Antroji grupė apima visus kitus su produktais susijusius mokesčius ir muitus, kurie yra arba: 1) susiję su apyvarta ir neišskaitytini; arba 2) su apyvarta nesusiję produktų mokesčiai. Čia įtraukiami importo mokesčiai ir muitai bei gamybos, eksporto, pardavimo, perdavimo, lizingo arba prekių pristatymo ir paslaugų teikimo mokesčiai arba mokesčiai, atsirandantys dėl šių prekių ir paslaugų naudojimo savo reikmėms arba nuosavo kapitalo formavimo.
- iii) Į trečiąją grupę įeina su produkcija susiję mokesčiai ir muitai. Tai yra privalomi neatlygintini mokėjimai, kuriuos gryniaisiais pinigais arba natūra nustato valdžios sektorius arba Europos Sąjungos institucijos už prekių ir paslaugų gamybą ir importą, darbo jėgos įdarbinimą, žemės, pastatų nuosavybę arba naudojimą arba kitą gamyboje naudojamą turtą, neatsižvelgiant į pagamintų arba parduotų prekių ir paslaugų kiekį (ir) arba vertę.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Skaičiuojant pridėtinę vertę bazinėmis kainomis gali būti naudojamos tokios apskaitos pozicijos:

- grynoji apyvarta,
- pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai,
- savo reikmėms įmonės atliktas ir kapitalizuotas darbas,

- žaliavos ir medžiagos,
- kitos išorinės sąnaudos,
- kitos veiklos sąnaudų dalis – išskyrus su produkcija susijusius muitus ir mokesčius,
- kitos veiklos pajamų dalis – išskyrus su produkcija susijusias veiklos subsidijas.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Vertę bazinėmis kainomis sudaro:

Apyvarta (12 11 0),

- Prekių ir paslaugų pirkimai (13 11 0),
- +/- Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimas (13 21 0)
- + Kapitalizuota produkcija,
- + Kitos veiklos pajamos (išskyrus gamybos subsidijas),
- Kiti su apyvarta susiję, bet neišskaitytini produktų mokesčiai.

Kodas: **12 15 0**

Pavadinimas: **Pridėtinė vertė faktorine kaina**

Apibrėžimas

Pridėtinė vertė faktorine kaina yra bendrosios pajamos iš gamybinės veiklos, patikslinta atsižvelgiant į veiklos subsidijas ir netiesioginius mokesčius.

Ji gali būti apskaičiuojama pagal apyvartą, plius kapitalizuota produkcija, plius kitos veiklos pajamos, plius arba minus atsargų pokyčiai, minus prekių ir paslaugų pirkimai, minus kiti su apyvarta susiję, bet neišskaitytini produktų mokesčiai, minus su gamyba susiję muitai ir mokesčiai. Kitaip juos galima apskaičiuoti pagal bendrąjį likutinį perteklių pridėjus personalo sąnaudas.

Į pridėtinę vertę neįtraukiamos įmonių finansinėje atskaitomybėje finansinėms arba ypatingosioms pajamoms ir sąnaudoms priskiriamos pajamos ir sąnaudos.

Pridėtinė vertė faktorišėmis kainomis apskaičiuojama „bendra“, kadangi vertės patikslinimai (pvz., nusidėvėjimas) neatimami.

Pastaba: netiesioginiai mokesčiai gali būti suskirstyti į tris grupes.

- i) Į pirmąją grupę įeina PVM ir kiti tiesiogiai su apyvarta susiję išskaitytini mokesčiai, kurie neįtraukiami į apyvartą. Šiuos mokesčius įmonė renka etapais ir juos visiškai padengia galutinis pirkėjas.
- ii) Antroji grupė apima visus kitus su produktais susijusius mokesčius ir muitus, kurie yra arba: 1) susiję su apyvarta ir neišskaitytini; arba 2) su apyvarta nesusiję produktų mokesčiai. Čia įtraukiami importo mokesčiai ir muitai bei gamybos, eksporto, pardavimo, perdavimo, lizingo arba prekių pristatymo ir paslaugų teikimo mokesčiai arba mokesčiai, atsirandantys dėl šių prekių ir paslaugų naudojimo savo reikmėms arba nuosavo kapitalo formavimo.
- iii) Į trečiąją grupę įeina su produkcija susiję mokesčiai ir muitai. Tai yra privalomi neatlygintini mokėjimai, kuriuos grynaisiais pinigais arba natūra nustato valdžios sektorius arba Europos Sąjungos institucijos už prekių ir paslaugų gamybą ir importą, darbo jėgos įdarbinimą, žemės, pastatų nuosavybę arba naudojimą arba kitą gamyboje naudojamą turtą, neatsižvelgiant į pagamintų arba parduotų prekių ir paslaugų kiekį (ir) arba vertę.

NACE 1 red. 66.01 ir 66.03 klasėms turi būti taikomi specialūs skaičiavimo metodai.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pridėtinę vertę faktorišėmis kainomis galima tiesiogiai apskaičiuoti pagal tokias apskaitos pozicijas:

- grynoji apyvarta,
- pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai,
- savo reikmėms įmonės atliktas ir kapitalizuotas darbas,
- žaliavos ir medžiagos,

- kitos išorinės sąnaudos,
- kitos veiklos sąnaudos,
- kitos veiklos pajamos.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Pridėtinę vertę faktorine kaina sudaro:

Apyvarta (12 11 0),

+/- Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimas (13 12 0)

+ Kapitalizuota produkcija,

+ Kitos veiklos pajamos (išskyrus gamybos subsidijas),

– Prekių ir paslaugų pirkimai (13 11 0),

– Kiti su apyvarta susiję, bet neišskaitytini produktų mokesčiai,

– Su produkcija susiję muitai ir mokesčiai,

— Pridėtinė vertė faktorine kaina naudojama apskaičiuojant *bendrąją likutinį perteklių* (12 17 0), kitus suvestinius rodiklius ir likučius.

Kodas: **12 17 0**

Pavadinimas: **Bendrasis likutinis perteklius**

Apibrėžimas

Bendrasis likutinis perteklius yra pelnas, gautas iš gamybinės veiklos, apmokėjus darbo jėgos faktorines sąnaudas. Jį galima apskaičiuoti pagal pridėtinę vertę faktorine kaina atėmus personalo sąnaudas. Tai vieneto turimas likutis, iš kurio jis gali atsiskaityti su nuosavų lėšų teikėjais ir skolintojais, sumokėti mokesčius ir galų gale finansuoti visas arba dalį savo investicijų.

Į bendrąją likutinį perteklių neįtraukiamos įmonių finansinėje atskaitomybėje finansinėms arba ypatingosioms pajamoms ir sąnaudoms priskiriamos pajamos ir sąnaudos.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Skaiciuojant bendrąją likutinį perteklių gali būti naudojamos tokios apskaitos pozicijos:

- grynoji apyvarta,
- pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai,
- savo reikmėms įmonės atliktas ir kapitalizuotas darbas,
- žaliavos ir medžiagos,
- kitos išorinės sąnaudos,
- kitos veiklos sąnaudos,
- kitos veiklos pajamos,
- personalo sąnaudos.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrojo likutinio pertekliaus pagrindą sudaro:

Pridėtinė vertė faktorine kaina (12 15 0)

— Personalo sąnaudos (13 31 0).

Kodas: **13 11 0**

Pavadinimas: **Prekių ir paslaugų pirkimai**

Apibrėžimas

Prekių ir paslaugų pirkimus sudaro visos prekės ir paslaugos, pirktos per atskaitinį laikotarpį perparduoti arba var-
toti gamyboje, išskyrus gamybos priemones, kurių vartojimas yra registruojamas kaip pagrindinio kapitalo

vartojimas. Atitinkamos prekės ir paslaugos gali būti arba perparduotos, arba be jokių pakeitimų visiškai sunaudamos gamyboje, arba, galiausiai, kaupiamos.

Į šiuos pirkimus įeina medžiagos, kurios tiesiogiai naudojamos prekėms gaminti (žaliavos, tarpiniai produktai, komponentai), kartu su nekapitalizuotais smulkiais įrankiais ir įrenginiais. Į juos taip pat įeina pagalbinės medžiagos (tepalai, vanduo, pakuotė, medžiagos priežiūrai ir remontui, biuro reikmenys) ir energijos produktai. Į šį rodiklį taip pat įeina vieneto gaminamoms gamybos priemonėms reikalingų medžiagų pirkimas.

Per ataskaitinį laikotarpį apmokėtos paslaugos taip pat įtraukiamos, nepaisant to, ar jos yra pramoninės, ar nepramoninės. Į šį skaičių įeina mokėjimai už visą darbą, kurį vieneto vardu atliko trečiosios šalys, įskaitant einamąjį remontą ir priežiūrą, instaliavimo darbus ir techninius tyrimus. Už gamybos priemonių instaliavimą sumokėtos sumos ir kapitalizuotų prekių vertė neįtraukia.

Taip pat įtraukiami mokėjimai už nepramonines paslaugas, tokias kaip teisinės išlaidos ir apskaitos išlaidos, mokesčiai už patentus ir licencijas (jeigu jie nekapitalizuoti), draudimo įmokos, akcininkų susirinkimų ir valdymo organų susirinkimų išlaidos, įmokos verslo ir profesinėms asociacijoms, pašto, telefono, elektroninių ryšių, telegrafo ir fakso mokesčiai, prekių ir personalo vežimo išlaidos, reklamos išlaidos, komisiniai (jeigu jie neįtraukti į darbo užmokestį), nuoma, banko mokesčiai (išskyrus palūkanų mokėjimą) ir visos kitos trečiųjų šalių teikiamos verslo paslaugos. Įtraukiamos paslaugos, kurias vienetas pakeičia ir kapitalizuoja kaip kapitalizuotą produkciją.

Į prekių ir paslaugų pirkimus neįtraukiamos išlaidos, kurios įmonių finansinėje atskaitomybėje priskiriamos prie finansinių arba ypatingųjų išlaidų.

Prekių ir paslaugų pirkimai vertinami pagal pirkimo kainą, išskyrus išskaitytiną PVM ir kitus tiesiogiai su apyvarta susijusius išskaitytinus mokesčius.

Dėl to visi kiti produktų mokesčiai ir muitai iš prekių ir paslaugų pirkimų vertės neišskaitomi. Įvertinant šiuos pirkimus į gamybos mokesčius galima neatsižvelgti.

NACE 1 red. 66.01 ir 66.03 klasėms turi būti taikomi specialūs skaičiavimo metodai.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Skaičiuojant prekių ir paslaugų pirkimus gali būti naudojamos tokios apskaitos pozicijos:

- *žaliavos ir medžiagos* (prieš atsižvelgiant į prekių ir paslaugų atsargų pokyčius),
- *kitos išorinės sąnaudos* (prieš atsižvelgiant į prekių ir paslaugų atsargų pokyčius),
- *kitos veiklos sąnaudų* dalis: ši dalis apima mokėjimus už prekes ir paslaugas, neįtrauktas į pirmiau pateiktas pozicijas (žaliavos ir medžiagos bei kitos išorinės sąnaudos). Čia neįtraukta dalis yra susijusi su gamybos mokesčių mokėjimu.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimai yra naudojami pridėtinei vertei faktorine kaina (12 15 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti.

Daug straipsnių, įeinančių į prekių ir paslaugų pirkimus, nurodomi atskirai.

- *Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai* (13 12 0),
- *Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidos* (13 41 0), *Realizavimo sąnaudos* (13 42 0), *Kitos veiklos sąnaudos* (13 43 0). Pažymėtina, kad šie trys kintamieji rodikliai, kai jie yra sujungiami su pirmiau nurodytu rodikliu 13 12 0, yra išsamus didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių prekių ir paslaugų pirkimų suskirstymas.
- *Agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimas* (13 13 1),
- *Ilgalaikės prekių nuomos ir eksploatacinės nuomos mokesčiai* (13 41 1),
- *Energetikos produktų pirkimas* (20 11 0 ir 20 21 0-20 31 0),
- *Didmenininkams ir pirkimo grupėms tenkanti pirkimų procentinė dalis* (25 21 1) ir *Gamintojams tenkanti pirkimų procentinė dalis* (25 21 2).

Kodas: **13 12 0**

Pavadinimas: **Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai**

Apibrėžimas

Pirkimai perpardavimui yra prekių, skirtų perparduoti trečiosioms šalims, pirkimai neperdirbant. Į juos taip pat įeina paslaugų pirkimai, kuriuos į sąskaitas-faktūras įtraukia paslaugų bendrovės, t. y. tos, kurių apyvartą sudaro ne tik komisiniai, mokami agentūroms už paslaugų sandorį (pavyzdžiui, nekilnojamojo turto agentų), bet taip pat ir faktinė su paslaugų sandoriu susijusi suma, pavyzdžiui, kelionių agentų transporto pirkimai. Prekių ir paslaugų, kurios parduodamos trečiosioms šalims už komisinius, vertė neįtraukiama, kadangi komisinius gaunantis agentas šių prekių neperka ir neparduoda.

Jeigu čia priskiriamos perpardavimo paslaugos, tai tokios paslaugos yra paslaugų teikimo veiklos, teisės pasinaudoti iš anksto numatytais paslaugomis arba fizinės pagalbos paslaugomis rezultatas. Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai įvertinami pagal pirkimo kainą, išskyrus išskaitytiną PVM ir kitus išskaitytinus tiesiogiai su apyvartą susijusius mokesčius. Todėl visi kiti produktų mokesčiai ir muitai neišskaitomi įvertinant prekių ir paslaugų pirkimus.

Įvertinant šiuos pirkimus, į gamybos mokesčius galima neatsižvelgti.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomi atskirai. Jis sudaro dalį:

- žaliavų ir medžiagų,
- kitų išorinių sąnaudų,
- kitos veiklos sąnaudų.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis

Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai naudojami *Bendram pelnui bendrajai maržai, gautai iš prekių perpardavimo (12 13 0), Produkcijos vertei (12 12 0)* ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti.

Kodas: **13 13 1**

Pavadinimas: **Agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimas**

Apibrėžimas

Į šį skaičių įeina mokėjimai įdarbinimo biurams ir panašioms organizacijoms už aprūpinimą personalu. Įtraukiami tik mokėjimai už aprūpinimą personalu, kuris nesusijęs su konkrečių pramoninių arba kitų nepramoninių paslaugų teikimu.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimas įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomas atskirai. Jis yra kitų išorinių sąnaudų ir kitos veiklos sąnaudų dalis.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Kodas: **13 21 0**

Pavadinimas: **Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimas**

Apibrėžimas

Atsargų pasikeitimas (teigiamas arba neigiamas) yra skirtumas tarp atsargų vertės ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje. Atsargų pasikeitimas gali būti skaičiuojamas pagal atsargų papildymo vertę, atėmus išėmimų vertę ir prekių atsargų pasikartojančių nuostolių vertę. Atsargos įrašomos pirkimo kainomis be PVM, jeigu jie perkami iš kito vieneto, o kitais atvejais – gamybos kainomis.

Atsargos (ir jų pasikeitimas) suskirstomi taip:

- pagamintų prekių atsargos,
- nebaigtos gamybos atsargos,
- prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargos
- žaliavų ir medžiagų atsargos.

Įtraukiamos vieneto pagamintų, bet dar neparduotų gatavų arba gaminamų produktų atsargos. Šiems produktams priskiriama vieneto nebaigta gamyba, net ir tuo atveju, jeigu atitinkami produktai priklauso trečiosioms šalims. Taip pat neištraukiami trečiosioms šalims priklausantys vieneto turimi produktai.

Įtraukiamos prekių ir paslaugų, perkamų tik perpardavimui tokios pat būklės, atsargos. Neįtraukiamos trečiosioms šalims komisiniu pagrindu teikiamų prekių ir paslaugų atsargos. Perpardavimui pirkti ir paslaugų įmonėse laikomi produktai gali būti prekės (pramoniniai įrenginiai galutinio įvykdymo inžinerinių sutarčių atveju arba pastatai teritorijos užstatymo atveju ir kt.) ir paslaugos (teisės naudotis reklamos plotu, transportu, apgyvendinimo patalpomis ir t. t.).

Jeigu paslaugos kaupiamos, jas sudaro paslaugų teikimo veiklos, teisės pasinaudoti iš anksto numatytomis paslaugomis arba fizinės pagalbos paslaugomis rezultatas.

Taip pat įtraukiamos žaliavų ir pagalbinių medžiagų atsargos, tarpiniai produktai, komponentai, energija, nekapitalizuoti smulkūs įrankiai ir paslaugos, kurie priklauso vienetai.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Skaičiuojant prekių ir paslaugų atsargų pokyčius gali būti naudojamos tokios apskaitos pozicijos:

- *pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai,*
- *žaliavų ir medžiagų dalis,*
- *kitų išorinių sąnaudų dalis,*
- *kitos veiklos sąnaudų dalis.*

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

- Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimas naudojamas *pridėtinei vertei bazinėmis kainomis* (12 14 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti,
- Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimą galima suskirstyti pagal atsargų rūšį: i) *Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas* (13 21 1); ii) *Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos atsargų pasikeitimas* (13 21 3); ir iii) *Žaliavų ir medžiagų pasikeitimas*.

Kodas: **13 21 1**

Pavadinimas: **Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas**

Apibrėžimas

Šis kintamasis rodiklis apibrėžiamas kaip atsargų pirkimo kainomis pasikeitimas be PVM nuo ataskaitinio laikotarpio pradžios iki pabaigos. Atsargų pasikeitimas gali būti skaičiuojamas pagal produktų, pirktų perparduoti, įtraukimo į atsargas vertę, atėmus išėmimų vertę ir prekių atsargų pasikartojančių nuostolių vertę.

Į šias atsargas įeina prekės ir paslaugos, perkamos tik perparduoti tokios pat būklės. Neįtraukiamos trečiosioms šalims komisiniu pagrindu teikiamų prekių ir paslaugų atsargos.

Perpardavimui pirkti ir paslaugų įmonėse laikomi produktai gali būti prekės (pramoniniai įrenginiai galutinio įvykdymo inžinerinių sutarčių atveju arba pastatai teritorijos užstatymo atveju ir kt.) ir paslaugos (teisės naudotis reklamos plotu, transportu, apgyvendinimo patalpomis ir t. t.).

Jeigu paslaugos kaupiamos, jas sudaro paslaugų teikimo veiklos, teisės pasinaudoti iš anksto numatytomis paslaugomis arba fizinės pagalbos paslaugomis rezultatas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Prekių, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomas atskirai. Tai yra žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų bei kitos veiklos sąnaudų dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

- Prekių, perkamų perparduoti tokios pat būklės, atsargų pasikeitimas naudojamas *Bendrajam pelnui, gautam bendrajam maržai, gautai iš prekių perpardavimo* (12 13 0), *Produkcijos vertei* (12 12 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti,
- *Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimo* (13 21 0) dalis.

Kodas: **13 21 3**

Pavadinimas: **Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos atsargų pasikeitimas**

Apibrėžimas

Šis kintamasis rodiklis apibrėžiamas kaip vieneto pagamintų, bet dar neparduotų gatavų arba gaminamų produktų atsargų vertės pasikeitimas nuo ataskaitinio laikotarpio pradžios iki pabaigos.

Šiems produktams priskiriama vieneto nebaigta gamyba, net ir tuo atveju, jeigu atitinkami produktai priklauso trečiosioms šalims. Taip pat neįtraukiami trečiosioms šalims priklausantys vieneto turimi produktai.

Atsargos įvertinamos pagal gamybos sąnaudas prieš atliekant vertės patikslinimus (tokius kaip nusidėvėjimas).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pasikeitimas įmonių finansinėje atskaitomybėje įrašomas pozicijoje *Pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pokyčiai*

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

- Pagamintų prekių ir nebaigtos gamybos atsargų pasikeitimas naudojamas *Produkcijos vertei* (12 12 0) ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti,
- *Prekių ir paslaugų atsargų pasikeitimo* (13 21 0) dalis.

Kodas: **13 31 0**

Pavadinimas: **Personalo sąnaudos**

Apibrėžimas

Personalo sąnaudos apibrėžiamos kaip užmokestis grynaisiais pinigais arba natūra, kurį darbdavys moka darbuotojui (nuolatiniams ir laikiniams darbuotojams bei namudininkams) už per ataskaitinį laikotarpį atliktą darbą. Į personalo sąnaudas taip pat įeina vieneto išskaitomi mokesčiai ir darbuotojų socialinio draudimo įmokos, taip pat darbdavio privalomo ir savanoriško socialinio draudimo įmokos.

Personalo sąnaudas sudaro:

- darbo užmokestis,
- darbdavių socialinio draudimo sąnaudos.

Įtraukiamas visas per ataskaitinį laikotarpį išmokėtas užmokestis, neatsižvelgiant į tai, ar jis mokamas pagal darbo laiką, produkciją arba pagamintus vienetų, ir neatsižvelgiant į tai, ar jis mokamas reguliariai. Įtraukiamos visos piniginės dovanos, premijos už darbą bei darbo rezultatus, priemokos, „tryliktasis“ atlyginimas (ir panašios nustatyto dydžio premijos), išeitinės išmokos, būsto, transporto, pragyvenimo ir šeimos pašalpos, komisiniai atlyginimai, nario mokesčiai, mokėjimai už viršvalandžius, naktinį darbą ir t. t., taip pat mokesčiai, socialinio draudimo įmokos ir kitos darbdavio iš atlyginimo išskaitytos darbuotojų mokamos sumos.

Taip pat įtraukiamos darbdavio socialinio draudimo sąnaudos. Pastarąsias sudaro socialinio draudimo įmokos pagal pensijų sistemas, taip pat pagal ligos, motinystės, invalidumo, bedarbystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, šeimos pašalpų bei kitas sistemas. Tokios išlaidos įtraukiamos, neatsižvelgiant į tai, ar jos numatytos įstatymu, kolektyviniu susitarimu, sutartimi ar yra savanoriško pobūdžio.

Į personalo sąnaudas neįtraukiamas agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Personalo sąnaudas galima tiesiogiai apskaičiuoti pagal tokias apskaitos pozicijas:

— *personalo sąnaudos, kurios yra darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų pozicijų suma.*

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Personalo sąnaudas sudaro:

Darbo užmokestis (13 32 0)

+ Socialinio draudimo sąnaudos (13 33 0).

Personalo sąnaudos naudojamos *Bendrajam likutiniam pertekliui (12 17 0)* ir kitiems suvestiniams rodikliams bei likučiams apskaičiuoti.

Kodas: **13 32 0**

Pavadinimas: **Darbo užmokestis**

Apibrėžimas

Darbo užmokestis apibrėžiamas kaip „visiems į mokėjimo žiniaraštį įtrauktiems asmenims (įskaitant namudininkus) už per ataskaitinį laikotarpį atliktą darbą gryniaisiais pinigais arba natūra mokamas užmokestis“, neatsižvelgiant į tai, ar jis mokamas pagal darbo laiką, produkciją arba pagamintus vienetų, ir neatsižvelgiant į tai, ar jis mokamas reguliariai.

Darbo užmokestis apima darbuotojo mokamų socialinio draudimo įmokų, pajamų mokesčių ir kitas sumas, net jei darbdavys faktiškai jas išskaito ir pats jas už darbuotojus moka atitinkamoms socialinio draudimo sistemoms, mokesčių administravimo institucijoms ir t. t. Į darbo užmokesčių neįtraukiamos darbdavio mokamos socialinio draudimo įmokos.

Darbo užmokesčiui priskiriamos visos darbuotojų gautos piniginės dovanos, premijos, priemonės, „tryliktieji“ atlyginimai, išeitinės išmokos, būsto, transporto, pragyvenimo ir šeimos pašalpos, arbatpinigiai, komisiniai atlyginimai, nario mokesčiai ir kt., taip pat mokesčiai, socialinio draudimo įmokos ir kitos darbdavio iš atlyginimo išskaitytos darbuotojų mokamos sumos. Darbo užmokestis, kurį ir toliau moka darbdavys ligos, nelaimingo atsitikimo darbe, motinystės atostogų arba sutrumpinto darbo laiko atveju gali būti įrašomas čia arba įtraukiamas į socialinio draudimo sąnaudas, atsižvelgiant į vieneto apskaitos tvarką.

Į darbo užmokesčių neįtraukiamas agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Darbo užmokestis įrašomas įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *Darbo užmokestis*.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbo užmokestis naudojamas *Personalo sąnaudoms (13 31 0)* apskaičiuoti.

Kodas: **13 33 0**

Pavadinimas: **Socialinio draudimo sąnaudos**

Apibrėžimas

Darbdavio socialinio draudimo sąnaudos yra suma, lygi socialinio draudimo įmokų, kurias moka darbdaviai, kad užtikrintų savo darbuotojams teisę į socialines išmokas, vertei.

Į darbdavio socialinio draudimo sąnaudas įeina darbdavio socialinio draudimo įmokos pagal pensijų sistemas, taip pat pagal ligos, motinystės, invalidumo, bedarbystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, šeimos pašalpų bei kitas sistemas.

Įtraukiamos sąnaudos visiems darbuotojams, įskaitant namudininkus ir praktikantus.

Įtraukiami mokesčiai pagal visas sistemas, neatsižvelgiant į tai, ar jie numatyti įstatymu, kolektyviniu susitarimu, sutartimi ar yra savanoriško pobūdžio. Darbo užmokestis, kurį darbdavys ir toliau moka ligos, nelaimingo atsitikimo darbe, motinystės atostogų arba sutrumpinto darbo laiko atveju, gali būti įrašomas čia arba įtraukiamas į darbo užmokestį, atsižvelgiant į vieneto apskaitos tvarką.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Socialinio draudimo sąnaudos įrašomos įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *Socialinio draudimo sąnaudos*.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Socialinio draudimo sąnaudos naudojamos *Personalo sąnaudoms* (13 31 0) apskaičiuoti.

Kodas: **13 41 0**

Pavadinimas: **Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidos**

Apibrėžimas

Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidas sudaro:

- pastatų eksploatavimo išlaidos, įskaitant:
 - nuomą, mokėjimus už šildymą ir elektrą bei pastatų priežiūrą ir remontą,
 - eksploatacinės nuomos mokesčius,
- su įrenginiais susijusios išlaidos, įskaitant:
 - mokėjimus už visų mašinų techninę priežiūrą ir remontą (taip pat ir kompiuterių bei transporto priemonių) ir nuomos išlaidas,
 - eksploatacinės mašinų nuomos mokesčius.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidos įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomos atskirai. Jos yra *Žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų ir kitos veiklos sąnaudų* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Kalbant apie paskirstomosios prekybos veiklą (NACE 1 red. G sekcija), kitos prekių ir paslaugų pirkimų dalys yra: *Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai* (13 12 0), *Realizavimo sąnaudos* (13 42 0) ir *Kitos veiklos išlaidos* (13 43 0).

Kodas: **13 41 1**

Pavadinimas: **Ilgalaikės prekių nuomos ir eksploatacinės nuomos mokesčiai**

Apibrėžimas

Į ilgalaikės prekių nuomos ir eksploatacinės nuomos mokesčius įeina visi mokesčiai, susiję su materialaus turto nuoma ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui.

Eksploatacinė nuoma yra tokia nuoma, kuri neperduoda nuomininkui visos rizikos ir atlygių, susijusių su teisėta nuosavybe. Pagal eksploatacinę nuomą nuomininkas įgyja teisę ilgalaikę prekę naudoti tam tikrą laikotarpį, kuris gali būti ilgas arba trumpas, ir nebūtinai turi būti nustatomas iš anksto. Kai eksploatacinės nuomos terminas baigiasi, nuomotojas tikisi savo prekę atgauti beveik tokios pat būklės, kokios ji buvo išnuomojimo metu, išskyrus įprastą susidėvimą. Taigi, ilgalaikės nuomos laikotarpis neapima viso prekės ekonominio naudingumo laikotarpio arba didesnės jo dalies. Mokėjimai už prekių eksploatacinę nuomą yra susiję su materialaus turto, kuriuo vienetas gali naudotis pagal minėtas sutartis, naudojimo išlaidomis.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Ilgalaikės prekių nuomos ir eksploatacinės nuomos mokesčiai įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomi atskirai. Jie yra *kitų išorinių sąnaudų ir kitų veiklos sąnaudų* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis,

Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidų (13 41 0) dalis.

Kodas: **13 42 0**

Pavadinimas: **Realizavimo sąnaudos**

Apibrėžimas

Realizavimo sąnaudas, įeinančias į „Prekių ir paslaugų pirkimus“, sudaro reklamos išlaidos, prekių gabenimo, kelionės išlaidos, viešbučių, laisvalaikio išlaidos ir kitos su prekių realizavimu susijusios išlaidos (įskaitant agentūrų darbuotojų darbo apmokėjimą).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Realizavimo sąnaudos įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomos atskirai. Jos yra *Žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų* ir kitos veiklos *sąnaudų* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Kalbant apie paskirstomosios prekybos veiklą (NACE 1 red. G sekcija) kitos prekių ir paslaugų pirkimų dalys yra: *Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai* (13 12 0), *Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidos* (13 41 0) ir *Kitos veiklos sąnaudos* (13 43 0).

Kodas: **13 43 0**

Pavadinimas: **Kitos veiklos sąnaudos**

Apibrėžimas

Kitas veiklos išlaidas gali sudaryti, pavyzdžiui, buhalterinės apskaitos, konsultavimo, biuro reikmenų, darbuotojų samdymo, draudimo įmokų, personalo kolektyvinio transporto sąnaudos, banko paslaugų išlaidos (išskyrus palūkanų mokėjimus), pašto ir telekomunikacijų išlaidos (telefono, telekso).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Kitos veiklos išlaidos įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomos atskirai. Jos yra *Žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų* ir kitos veiklos *sąnaudų* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Kalbant apie paskirstomosios prekybos veiklą (NACE 1 red. G sekcija) kitos prekių ir paslaugų pirkimų dalys yra: *Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimai* (13 12 0), *Pastatų ir įrenginių eksploatavimo išlaidos* (13 41 0) ir *Realizavimo sąnaudos* (13 42 0).

Kodas: **15 11 0**

Pavadinimas: **Bendrosios investicijos į materialų turtą**

Apibrėžimas

Investicijos į visą materialų turtą per atskaitinį laikotarpį. Įtraukiamos naujos ir esamos materialios gamybos priemonės, pirktos iš trečiųjų šalių arba pagamintos savo reikmėms (t. y. materialų pagrindinių priemonių kapitalizuota produkcija), kurių naudingo eksploatavimo laikas yra ilgesnis kaip vieneri metai, įskaitant negaminamą materialų turtą, tokį kaip žemė. Produkcijos, kuri gali būti kapitalizuota, naudingo eksploatavimo laiką galima prailginti, atsižvelgiant į bendrovės apskaitos tvarką, jeigu pastaroji numato ilgesnį numatomo eksploatavimo laiką nei pirmiau nurodyti vieneri metai.

Visos investicijos įvertinamos prieš vertės patikslinimus (t. y. bendrai) ir prieš pajamų iš pardavimo išskaitymą. Pirkto prekės įvertinamos pagal pirkimo kainą, t. y. įtraukiami transporto ir instaliavimo mokesčiai, rinkliavos, mokesčiai ir kitos nuosavybės perdavimo išlaidos. Savo reikmėms pagamintos materialiosios prekės įvertinamos pagal gamybos sąnaudas. Neįtraukiamos prekės, įgytos dėl restruktūrizavimo (tokio kaip susijungimai, perėmimai, padalijimai ir atsiskyrimai). Nekapitalizuojamų smulkių įrankių pirkimai įtraukiami į einamąsias išlaidas.

Taip pat įtraukiami papildymai, pakeitimai, patobulinimai ir atnaujinimai, kurie prailgina gamybos priemonių eksploatavimo laiką arba padidina jų gamybinį pajėgumą.

Neįtraukiamos einamosios priežiūros išlaidos ir pagal nuomojimo ir eksploatacinės nuomos sutartis naudojamų gamybos priemonių vertė ir einamosios išlaidos. Neįtraukiamos investicijos į nematerialių ir finansinį turtą.

Įtraukiant į apskaitą investicijas, jeigu sąskaitos-faktūros išrašymas, prekės pristatymas, apmokėjimas ir jos panaudojimas pirmą kartą gali būti atliekamas skirtingais ataskaitiniais laikotarpiais, siūlomas toks metodas:

Investicijos įrašomos tada, kai nuosavybė perduodama investicijas naudoti ketinančiam vienetui. Kapitalizuota produkcija įtraukiama į apskaitą tada, kai ji pagaminama. Kalbant apie investicijų, padarytų aiškiai apibrėžtais etapais, įtraukimą į apskaitą, kiekviena investicijų dalis turėtų būti įrašoma tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo ji padaryta.

Praktiškai tai gali būti neįmanoma, o bendrovės apskaitos praktika gali reikšti, kad reikia naudoti toliau nurodytus šio metodo aproksimacijos būdus:

- i) investicijos įrašomos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos gaunamos;
- ii) investicijos įrašomos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos patenka į gamybos procesą;
- iii) investicijos įrašomos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo už jas pateikiama sąskaita-faktūra;
- iv) investicijos įrašomos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo už jas atsiskaitoma.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįrašomos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Materialus turtas įrašomas į įmonių finansinės atskaitomybės poziciją *Ilgalaikis turtas — materialus turtas*.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrųjų investicijų į materialų turtą sudaro:

Bendrosios investicijos į žemę (15 12 0),

- + *Bendrosios investicijos į esamus pastatus ir statinius (15 13 0),*
- + *Bendrosios investicijos į pastatų statybą ir pakeitimus (15 14 0),*
- + *Bendrosios investicijos į mašinas ir įrenginius (15 15 0).*

Kodas: **15 12 0**

Pavadinimas: **Bendrosios investicijos į žemę**

Apibrėžimas

Į šį kintamąjį rodiklį įeina žemė, požeminiai telkiniai, miškai ir vidaus vandenys. Jeigu žemė perkama kartu su joje esančiais pastatais, ir abiejų komponentų vertės negalima atskirti, bendra suma įrašoma į šią poziciją, jeigu nustatoma, kad žemės vertė viršija joje esančių pastatų vertę. Jeigu nustatoma, kad esančių pastatų vertė yra didesnė už žemės vertę, bendra suma įrašoma į bendrąsias investicijas į esamus pastatus ir statinius (15 13 0). Taip pat čia įtraukiama žemė, kuri tikrai pagerinta ją išlyginant, nutiesiant vamzdžius arba nutiesiant takus ar kelius. Neįtraukiama žemė, įgyta dėl restruktūrizavimo (tokio kaip susijungimai, perėmimai, padalijimai ir atsiskyrimai).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįtraukiamos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Materialaus turto, kuris įtraukiamas į įmonių finansinės atskaitomybės poziciją *Ilgalaikis turtas — materialus turtas — žemė ir pastatai*, sąraše žemė nepateikiama atskirai. Čia neturėtų būti įtraukta dalis, susijusi su pastatais. *Mokėjimų pagal sąskaitą ir materialaus turto statybos laikotarpiu* dalį reikėtų įtraukti, jeigu ji yra susijusi su žeme.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrųjų investicijų į materialų turtą (15 11 0) dalis.

Kodas: **15 13 0**

Pavadinimas: **Bendrosios investicijos į esamus pastatus ir statinius**

Apibrėžimas

Investicijos apima esamų pastatų ir statinių, įsigytų per ataskaitinį laikotarpį, vertę. Jeigu žemė perkama su joje esančiais pastatais, ir abiejų komponentų vertės negalima atskirti, bendra suma įrašoma į šią poziciją, jeigu nustatoma, kad esamų pastatų vertė viršija žemės vertę. Jeigu nustatoma, kad žemės vertė yra didesnė už esančių pastatų vertę, bendra suma įrašoma į bendrąsias investicijas į žemę (15 12 0). Neįtraukiami niekada nenaudotų naujų pastatų pirkimai. Neįtraukiami esami pastatai ir statiniai, įgyti dėl restruktūrizavimo (tokio kaip susijungimai, perėmimai, padalijimai ir atsiskyrimai).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįtraukiamos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Materialaus turto, kuris įtraukiamas į įmonių finansinės atskaitomybės poziciją *Ilgalaikis turtas — materialus turtas — žemė ir pastatai*, sąraše bendrosios investicijos į turimus pastatus ir statinius įmonių finansinėje atskaitomybėje atskirai nepateikiamos. Čia neturėtų būti įtrauktos su žeme ir statyba bei pastatų pakeitimais susijusios dalys. *Mokėjimų pagal sąskaitą ir materialaus turto statybos laikotarpiu* dalį reikėtų įtraukti, jeigu ji yra susijusi su esamais pastatais ir statiniais.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrųjų investicijų į materialų turtą (15 11 0) dalis.

Kodas: **15 14 0**

Pavadinimas: **Bendrosios investicijos į pastatų statybą ir pakeitimus**

Apibrėžimas

Šis kintamasis rodiklis apima ataskaitinio laikotarpio išlaidas statybai ir pastatų pertvarkymui. Įtraukiami niekada nenaudotų naujų pastatų pirkimai. Taip pat įtraukiami visi papildymai, pakeitimai, patobulinimai ir atnaujinimai, kurie prailgina pastatų eksploatavimo laiką arba padidina jų gamybinį pajėgumą.

Į šiuos duomenis įeina tokie nuolatiniai įrenginiai, kaip vandens tiekimas, centrinis šildymas, oro kondicionavimas, apšvietimas ir t. t., taip pat statybos išlaidos, susijusios su naftos šuliniais (gręžiniais), veikiančiomis kasyklomis, vamzdynais, elektros perdavimo linijomis, dujotiekiais, geležinkeliais, uostų įrenginiais, keliais, tiltais, viadukais, drenažų ir kitais sklypo pagerinimais. Neįtraukiamos einamosios priežiūros sąnaudos.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįtraukiamos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Materialaus turto, kuris įtraukiamas į įmonių finansinę atskaitomybę pozicijoje *Ilgalaikis turtas — materialus turtas — žemė ir pastatai*, sąraše bendrosios investicijos į pastatų statybą ir pakeitimus įmonių finansinėje atskaitomybėje nepateikiamos atskirai. Čia neturėtų būti įtrauktos su žeme ir esamais pastatais bei statiniais susijusios dalys. *Mokėjimų pagal sąskaitą ir materialaus turto statybos laikotarpiu* dalį reikėtų įtraukti, jeigu ji yra susijusi su pastatų statyba ir pakeitimais.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrujų investicijų į materialų turtą (15 11 0) dalis.

Kodas: **15 15 0**

Pavadinimas: **Bendrosios investicijos į mašinas ir įrenginius**

Apibrėžimas

Šis kintamasis rodiklis apima per ataskaitinį laikotarpį įsigytas naujas arba naudotas mašinas (biuro įrangą ir kt.), patalpose naudojamas specialiąsias transporto priemones, kitas mašinas ir įrenginius, visas ne patalpose naudojamas transporto priemones ir laivus, t. y. automobilius, komercines transporto priemones ir sunkvežimius, taip pat visų rūšių specialiąsias transporto priemones, laivus, geležinkelio vagonus ir kt. Neįtraukiamos mašinos ir įrenginiai, įgyti dėl restruktūrizavimo (tokio kaip susijungimai, perėmimai, padalijimai, atsiskyrimai). Taip pat įtraukiami visi papildymai, pakeitimai, patobulinimai ir atnaujinimai, kurie prailgina eksploatavimo laiką arba padidina minėto materialaus turto gamybinį pajėgumą.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįtraukiamos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Bendrosios investicijos į mašinas ir įrenginius įtraukiamos į materialaus turto sąrašą, pateikiamą įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *Ilgalaikis turtas – materialus turtas – pagrindinės gamybos priemonės ir įrenginiai. Mokėjimų pagal sąskaitą ir materialaus turto statybos laikotarpiu dalį* reikėtų įtraukti, jeigu ji yra susijusi su mašinomis ir įrenginiais.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrujų investicijų į materialų turtą (15 11 0) dalis.

Kodas: **15 21 0**

Pavadinimas: **Parduotas materialus investicinis turtas**

Apibrėžimas

Į parduotą materialų turtą įeina trečiosioms šalims parduotų esamų materialų gamybos priemonių vertė. Materialios gamybos priemonės įvertinamos pagal faktiškai gautą kainą (be PVM), o ne pagal buhalterinę vertę, atskaičius visas pardavėjo patirtas išlaidas, susijusias su nuosavybės perdavimu. Vertės patikslinimai ir perdavimas, išskyrus pardavimą, neįtraukiami.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Parduotas investicinis turtas į balansą neįtraukiamas. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte.

Materialus investicinis turtas – tai turtas, įrašomas įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *Ilgalaikis turtas – materialus turtas*.

Kodas: **15 31 0**

Pavadinimas: **Finansinio lizingo būdu įsigyto materialaus turto vertė**

Apibrėžimas

Finansinio lizingo būdu nuomininkas įgyja teisę naudotis ilgalaikio naudojimo turtu už nuomos mokestį per nustatytą ir pratęstą laikotarpį. Jeigu nuomotojas nuomininkui visą su nuosavybe susijusią riziką ir atlygį perduoda *de jure*,

o ne *de facto*, tokia nuoma yra finansinė. Finansinio lizingo laikotarpis apima visą arba didžiąją ilgalaikio naudojimo prekės ekonominio naudingumo laikotarpio dalį. Finansinio lizingo laikotarpio pabaigoje nuomininkas dažnai turi galimybę pirkti prekę už nominalią kainą. Nuomotojui tenka tik finansinis vaidmuo.

Įrašoma vertė atitinka prekės rinkos kainą, jeigu prekė buvo piršta. Ši vertė iš esmės yra nurodoma kontrakte arba gali būti nustatyta susumuojant dalines įmokas, kurios atitinka kapitalo apmokėjimą. Palūkanų mokėjimus atitinkančios dalinės įmokos neįtraukiamos.

Šią vertę reikėtų įrašyti tada, kai prekes pristatomos nuomininkui.

Metiniai mokėjimai už turtą, įgytą finansinio lizingo būdu, neturėtų būti įtraukiami. Taip pat nereikėtų įtraukti prekių, kurios naudojamos ne finansinio, bet kitokio lizingo būdu, vertės.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pastaba: finansinio lizingo būdu įgyto materialaus turto vertė nenurodoma ketvirtoje direktyvoje. Tačiau kai kurių šalių apskaitos standartai leidžia šias prekes kapitalizuoti balanse.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Pastaba: finansinio lizingo būdu įgyto materialaus turto vertė neįtraukiama į *Bendrąsias investicijas į materialų turtą* (15 11 0).

Kodas: **16 11 0**

Pavadinimas: **Dirbančių asmenų skaičius**

Apibrėžimas

Dirbančių asmenų skaičius – visi asmenys, kurie nuolat dirba stebimame vienetė (įskaitant dirbančius savininkus, nuolat vienetė dirbančius partnerius ir neapmokamus šeimos narius), taip pat ne vienetė dirbantys, bet jam priklausantys ir jo apmokami asmenys (pvz., prekybos atstovai, pristatantis personalas, remonto ir priežiūros grupės). Čia priskiriami trumpą laikotarpį nedirbantys asmenys (pvz., dėl ligos, atostogose arba specialiose atostogose) bei streikuojantys, bet ne neapibrėžtą laikotarpį nedirbantys asmenys. Taip pat priklauso ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai, kurie tokiais laikomi pagal atitinkamos šalies įstatymus, ir kurie yra įtraukti į mokėjimo žiniaraštį, taip pat į mokėjimo žiniaraštį įtraukti sezoniniai darbuotojai, praktikantai ir namudininkai.

Į dirbančių asmenų skaičių neįeina darbo jėga, kuria vienetą aprūpina kitos įmonės, kitų įmonių vardu stebimame vienetė remonto ir priežiūros darbus atliekantys asmenys bei privalomąją karinę tarnybą atliekantys asmenys.

Neapmokami šeimos nariai – tai asmenys, kurie gyvena su vienetė savininku ir nuolat dirba vienetė, tačiau neturi sudarę darbo sutarties ir už savo atliekamą darbą negauna pastovaus užmokesčio. Tai taikoma tik tiems asmenims, kurių pagrindinė veikla nėra įtraukta į kito vienetė mokėjimo žiniaraštį.

Pastaba: norint patikrinti duomenų palyginamumą būtina nurodyti, ar savanoriškai dirbantys asmenys įrašyti šioje pozicijoje, ar ne.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Dirbančių asmenų skaičius yra įrašomas paaiškinamajame rašte (43 straipsnio 8 dalis).

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Dirbančių asmenų skaičių galima suskirstyti į *darbuotojus* (16 13 0) ir neapmokamus darbuotojus.

Kodas: **16 13 0**

Pavadinimas: **Darbuotojų skaičius**

Apibrėžimas

Darbuotojų skaičius – tai pas darbdavį dirbantys asmenys, kurie yra sudarę darbo sutartį bei gauna užmokestį alga, atlyginimu, honoraru, pinigineis dovanomis, užmokesčiu už pagamintus vienetus arba užmokesčiu natūra.

Darbdavio ir darbuotojo santykiai susiformuoja sudarius formalią arba neformalią įmonės ir darbuotojo sutartį, kurią paprastai abi šalys sudaro savanoriškai ir pagal kurią asmuo įmonėje dirba už užmokestį grynaisiais pinigais arba natūra.

Darbuotojas yra laikomas iš konkretaus vieneto uždirbančiu algą arba atlyginimą, jei jis arba ji iš šio vieneto gauna algą arba atlyginimą, neatsižvelgiant į tai, kur yra padarytas darbas (gamybos vienetė arba už jo ribų). Laikino įdarbinimo agentūros siųstas darbuotojas yra laikomas laikino įdarbinimo agentūros darbuotoju, o ne vieneto (kliento), kuriame jis dirba, darbuotoju.

Darbuotojais visų pirma laikomi tokie asmenys:

- už užmokestį dirbantys savininkai,
- studentai, formaliai įsipareigoję dalyvauti vieneto gamybos procese už užmokestį ir (arba) mokymo paslaugas,
- darbuotojai, dirbantys pagal specialiai sudarytą sutartį, nedirbančių asmenų užimtumui skatinti,
- namudininkai, jeigu yra aiškiai susitarta, kad jiems bus atlyginta už padarytą darbą ir jie bus įtraukti į mokėjimo žiniaraštį.

Į darbuotojų skaičių įtraukiami ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai, sezoniniai darbuotojai, streikuojantys arba trumpalaikes atostogas turintys asmenys, tačiau neįtraukiami ilgalaikes atostogas turintys asmenys.

Į darbuotojų skaičių neįtraukiami savanoriškai dirbantys darbuotojai.

Darbuotojų skaičius nustatomas taip pat, kaip dirbančių asmenų skaičius, tai yra, kaip darbo vietų skaičius, ir apskaičiuojamas kaip metinis vidurkis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Dirbančių asmenų skaičius (16 11 0).

Daug darbuotojų kategorijų nurodoma atskirai

- *Ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius* (16 13 1)
- *Praktikantų skaičius* (16 13 2)
- *Namudininkų skaičius* (16 13 5)

Kodas: **16 13 1**

Pavadinimas: **Ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius**

Apibrėžimas

Ši darbuotojų skaičiaus dalis skaičiuojama pagal per savaitę dirbtų valandų skaičių, už kurį jiems yra mokama; valandų skaičius nustatomas atsižvelgiant į visos darbo savaitės trukmę, kuri nustatoma valstybėje narėje arba vieneto sektoriuje ar pačiame vienetė.

Ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų darbo laikas yra trumpesnis negu įprastinis darbo laikas. Šis apibrėžimas apima visas darbo ne visą darbo dieną formas (darbas pusę dienos, darbas vieną, dvi arba tris dienas per savaitę ir kt.). Šis skaičius gali būti nustatytas nacionaliniu, regioniniu, pramoniniu arba vieneto lygiu.

Darbuotojų skaičius gali būti suskirstytas pagal per savaitę jų dirbtų valandų skaičių. Šis valandų skaičius nustatomas atsižvelgiant į standartinės darbo savaitės trukmę, kuri nustatoma valstybėje narėje, regione, pramonės šakoje ar vienetė.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad nors „visą darbo dieną dirbančių darbuotojų“ kategorija yra santykinai vienanarūšė, to negalima pasakyti apie „ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų“ kategoriją, kadangi pastaroji gali apimti nuo 20 %, arba net mažiau, iki 80 %, arba daugiau, įdarbinančio vieneto įprasto darbo laiko.

Neįmanoma tiksliai nustatyti skirtumo tarp darbo visą darbo dieną ir darbo ne visą darbo dieną dėl skirtingos valstybių narių ir pramonės šakų darbo praktikos.

Nereikėtų painioti ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų (darbo trukmė trumpesnė negu įprasta) ir atsitiktinių/sezoninių darbuotojų (kurie gali dirbti visą darbo dieną, bet nustatytą trumpą laikotarpį, pvz., laikini darbuotojai, filmavimo grupė, ir kt.).

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbuotojų skaičiaus (16 13 0) dalis

Kodas: **16 13 2**

Pavadinimas: **Praktikantų skaičius**

Apibrėžimas

Į šį rodiklį įtraukiami visi darbuotojai, kurie ne visiškai dalyvauja vieneto gamybos procese dėl to, kad jie dirba pagal praktikanto sutartį, arba dėl to, kad jie įgyja profesinį mokymą, o tai pastebimai mažina jų darbo našumą.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbuotojų skaičiaus (16 13 0) dalis

Kodas: **16 13 5**

Pavadinimas: **Namudininkų skaičius**

Apibrėžimas

Namudininkai sudaro stebimame vienete dirbančių asmenų, kurie savo profesine veikla užsiima namuose, pogrupį. Įtraukiami tik stebimo vieneto mokėjimo žiniaraštyje įrašyti namudininkai.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbuotojų skaičiaus (16 13 0) dalis

Kodas: **16 14 0**

Pavadinimas: **Darbuotojų skaičius, išreikštas visos darbo dienos ekvivalentais**

Apibrėžimas

Darbuotojų skaičius, išreikštas visos darbo dienos ekvivalentais (FTE).

Duomenis apie asmenis, kurie dirba trumpiau negu standartinį darbo laiką visus metus ir visą darbo dieną dirbantys darbuotojai, reikėtų išreikšti visos darbo dienos ekvivalentais, atsižvelgiant į visus metus ir visą darbo dieną vienete dirbančio darbuotojo darbo laiką.

Šiai kategorijai priskiriami asmenys, kurie dirba trumpesnę negu įprastą darbo dieną, mažiau negu įprastinį darbo dienų skaičių per savaitę arba mažiau negu įprastinį savaitės/mėnesių skaičių per metus. Perskaičiavimą reikėtų atlikti pagal dirbtų valandų, dienų, savaitių arba mėnesių skaičių.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbuotojų dirbtų valandų skaičius (16 15 0) arba Ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius (16 13 1) gali būti naujojo Darbuotojų skaičių (16 13 0) išreiškiant visos darbo dienos ekvivalentais.

Kodas: **16 15 0**

Pavadinimas: **Darbuotojų dirbtų valandų skaičius**

Apibrėžimas

Visos darbuotojų dirbtos valandos yra bendras per ataskaitinį laikotarpį stebimojo vieneto produkcijai pagaminti faktiškai dirbtų valandų skaičius.

Į šį kintamąjį rodiklį neįeina apmokėtos, bet faktiškai nedirbtos valandos, tokios kaip metinės atostogos, šventės ir nedarbingumo atostogos. Į minėtas valandas taip pat neįeina pietų pertraukos ir kelionės į darbą ir iš darbo.

Ištraukiamos per įprastinį darbo laiką faktiškai dirbtos valandos; papildomai dirbti viršvalandžiai; laikas, kuris praleidžiamas darbo vietoje atliekant tokias užduotis, kaip darbo vietos paruošimas, ir trumpo poilsio darbo vietoje laikas.

Jeigu tikslus faktiškai dirbtų valandų skaičius nežinomas, jį galima nustatyti pagal teorinį darbo valandų skaičių ir nebuvimo darbe trukmės vidurkį (liga, motinystės atostogos ir kt.).

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Darbuotojų dirbtų valandų skaičius gali būti naudojamas *Darbuotojų skaičiui* (16 13 0) išreikšti *Darbuotojų skaičiumi, išreikštu visos darbo dienos ekvivalentais* (16 14 0).

Kodas: **17 32 0**

Pavadinimas: **Mažmeninių parduotuvių skaičius**

Apibrėžimas

Tai yra bendras įmonės valdomų ir jai nuosavybės teise priklausančių arba jos nuomojamų mažmeninių parduotuvių skaičius. Parduotuvės yra apibrėžiamos kaip nuolatinės prekybos patalpos, į kurias klientai ateina pirkti. Mažmeninės parduotuvės turi būti priskiriamos NACE 1 red. 52.1-52.5 grupėms.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Vietinių vienetų (11 21 0) dalis

Kodas: **17 33 0**

Pavadinimas: **Mažmeninių parduotuvių prekybos ploto kategorija**

Apibrėžimas

Bendras mažmeninių parduotuvių skaičius papildomas suskirstymu pagal prekybos ploto klases.

Naudojamos toliau išvardytos klasės:

- mažiau kaip 120 m²
- 120–399 m²
- 400–999 m²
- 1 000–2 499 m²
- 2 500–4 999 m²
- 5 000–9 999 m²
- 10 000 m² ir daugiau

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Tai *Mažmeninių parduotuvių skaičiaus* (17 32 0) suskirstymas

Kodas: **17 33 0**

Pavadinimas: **Prekybos plotas**

Apibrėžimas

Prekybos plotas reiškia skirtą prekybai ir prekėms išdėstyti apskaičiuotą patalpos dalies grindų plotą, t. y.:

- bendrą plotą, į kurį gali patekti klientai, įskaitant persirengimo kambarius,
- prekystalių ir langų plotą,
- pardavėjų naudojamą plotą už prekystalių.

Į prekybos plotą neįeina kabinetai, prekių laikymo ir paruošimo kambariai, dirbtuvės, laiptai, rūbinės ir kitos patogumams skirtos patalpos.

Kodas: **17 34 0**

Pavadinimas: **Stacionarių prekybos kioskų ir (arba) prekystalių skaičius**

Apibrėžimas

Šis rodiklis apima bendrą įmonės valdomų ir jai nuosavybės teise priklausančių arba jos nuomojamų stacionarių prekybos kioskų ir (arba) prekystalių skaičių. Skirtingai negu parduotuvėse, klientai, norėdami apsipirkti, paprastai neįeina į pardavimui skirtas patalpas su prekybos kioskais (prekystaliais). Stacionarūs prekybos kioskai (prekystaliai) turi būti priskiriami NACE 1 red. 52.62 klasei.

Kodas: **18 10 0**

Pavadinimas: **Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvarta**

Apibrėžimas

NACE 1 red. A–F sekcijoms priskiriamos veiklos apyvartos dalis.

Apyvarta, gauta perpardavus prekes ir paslaugas, perkamas perparduoti tokios pat būklės, neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pramoninės veiklos apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 11 0**

Pavadinimas: **Pagrindinės veiklos, priskiriamos NACE 1 red. 4 ženklų lygiui, apyvarta**

Apibrėžimas

Pagrindinės vieneto veiklos apyvartos dalis. Pagrindinė vieneto veikla nustatoma pagal statistinių vienetų taisyklės, išdėstyta 1993 m. kovo 15 d. Tarybos reglamente Nr. 696/93 dėl statistinių vienetų gamybos sistemai stebėti ir analizuoti Bendrijoje ⁽¹⁾.

Įtraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pagrindinės veiklos, priskiriamos NACE 1 red. 4 ženklų lygiui, apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

⁽¹⁾ OL L 76, 1993 3 30, p. 1.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 12 0**

Pavadinimas: **Pramoninės veiklos apyvarta**

Apibrėžimas

NACE 1 red. C–F sekcijoms priskiriamos veiklos apyvartos dalis.

Ištraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pramoninės veiklos apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra gryniosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvartos (18 10 0) dalis

Kodas: **18 12 1**

Pavadinimas: **Pramoninės veiklos, išskyrus statybos darbus, apyvarta**

Apibrėžimas

NACE 1 red. C–E sekcijoms priskiriamos veiklos apyvartos dalis.

Ištraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pramoninės veiklos, išskyrus statybos darbus, apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra gryniosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvartos (18 10 0) dalis

Pramoninės veiklos apyvartos (18 12 0) dalis

Kodas: **18 12 2**

Pavadinimas: **Statybos darbų apyvarta**

Apibrėžimas

NACE 1 red. F sekcijai priskiriamos veiklos apyvartos dalis.

Ištraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, pirktų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Statybos darbų apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra gryniosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvartos (18 10 0) dalis

Pramoninės veiklos apyvartos (18 12 0) dalis

Kodas: **18 13 0**

Pavadinimas: **Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvarta**

Apibrėžimas

Vieneto prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvartos dalis. Tai atitinka prekių, kurias vienetas pirkė savo vardu ir savo reikmėms ir pardavė tokios pat būklės arba jas paženklus etiketėmis, įpakavus ir suvyniojus, kaip paprastai daroma paskirstomosios prekybos įmonėse, pardavimą.

Šios rūšies pardavimą galima suskirstyti į:

- pardavimą kitiems prekybininkams, profesionaliems vartotojams ir kt. (didmeninė prekyba),
- pardavimą namų ūkiams arba smulkiems vartotojams (mažmeninė prekyba).

Šios veiklos rūšys yra priskiriamos NACE 1 red. G sekcijai (išskyrus techninės priežiūros, remonto ir už mokestį arba pagal kontraktą dirbančias didmeninės prekybos grupes 50.2, 50.4, 51.1 ir 52.7).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 14 0**

Pavadinimas: **Tarpininkavimo (agentų) veiklos apyvarta**

Apibrėžimas

Vieneto tarpininkavimo veiklos apyvartos dalis. Tai atitinka visus komisinius už pirkimus ir pardavimus, atliktus trečiųjų šalių vardu ir jų naudai, ir panašią veiklą.

Šios veiklos rūšys yra priskiriamos NACE 1 red. 51.1 grupei.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Tarpininkavimo (agentų) veiklos apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 15 0**

Pavadinimas: **Paslaugų veiklos apyvarta**

Apibrėžimas

Pajamos iš visų teikiamų paslaugų (banko ir draudimo paslaugų, verslo ir asmeninių paslaugų).

Šis kintamasis rodiklis apima pagrindinės arba nepagrindinės paslaugų veiklos apyvartą; kai kurias paslaugas gali teikti pramoniniai vienetai. Tokia veikla priskiriama NACE 1 red. H–K ir M–O sekcijoms ir taip pat G sekcijos techninės priežiūros ir remonto grupėms 50.2, 50.4 ir 52.7.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Paslaugų veiklos apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra *grynosios apyvartos* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 16 0**

Pavadinimas: **Pirkimo ir tarpininkavimo veiklos apyvarta**

Apibrėžimas

Vieneto prekybinės pirkimo ir perpardavimo prekybinės veiklos ir iš vieneto tarpininkavimo veiklos apyvartos dalis. Tai atitinka prekių, kurias vienetas pirkė savo vardu ir savo reikmėms ir perpardavė tokios pat būklės arba jas paženklinus etiketėmis, įpakavus ir suvyniojus, kaip paprastai daroma paskirstomosios prekybos įmonėse, pardavimą, taip pat komisinius pirkimus ir pardavimus, atliktus trečiųjų šalių vardu ir jų naudai, ir panašią veiklą.

Perpardavimą galima suskirstyti į:

- perpardavimą kitiems prekybininkams, profesionaliems vartotojams ir kt. (didmeninė prekyba),
- perpardavimą namų ūkiams arba smulkiems vartotojams (mažmeninė prekyba).

Šios veiklos rūšys yra priskiriamos NACE 1 red. G sekcijai (išskyrus techninės priežiūros ir remonto grupes 50.2, 50.4 ir 52.7).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Prekybinės ir tarpininkavimo veiklos apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra *grynosios apyvartos* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Kodas: **18 31 0**

Pavadinimas: **Pastatų statybos darbų apyvarta**

Apibrėžimas

Veiklos, priskiriamos NACE 1 red. F sekcijai ir susijusios su statiniais, kurie Statinių pagal tipą klasifikatoriuje (CC) priskiriami pastatams, apyvartos dalis.

Ištraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pastatų statybos darbų apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra *grynosios apyvartos* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvartos (18 10 0) dalis

Pramoninės veiklos apyvartos (18 12 0) dalis

Statybos darbų apyvartos (18 12 2) dalis

Kodas: **18 32 0**

Pavadinimas: **Inžinerinių statinių statybos apyvarta**

Apibrėžimas

Veiklos, priskiriamos NACE 1 red. F sekcijai ir susijusios su statyba, kuri statinių pagal tipą klasifikatoriuje (CC) priskiriama inžinerinių statinių statybai, apyvartos dalis.

Įtraukiama prekių ir paslaugų pardavimo pagal subrangos sutartis apyvarta. Prekių ir paslaugų, perkamų perparduoti tokios pat būklės, perpardavimo apyvarta neįtraukiama.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Kelių, tiltų, kanalų statybos darbų apyvarta įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir pramoninės veiklos apyvartos (18 10 0) dalis

Pramoninės veiklos apyvartos (18 12 0) dalis

Statybos darbų apyvartos (18 12 2) dalis

Kodas: **20 11 0**

Pavadinimas: **Energetikos produktų pirkimas (vertė)**

Apibrėžimas

Energetikos produktų pirkimas per atskaitinį laikotarpį turėtų būti įtraukiamas į šį kintamąjį rodiklį tik tuo atveju, kai jie perkami kaip kuras. Kaip žaliava arba perparduoti perkami energetikos produktai, jų neperdirbant, neturėtų būti įtraukiami. Šis skaičius turėtų būti išreikštas tikrai verte.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Energetikos produktų pirkimai įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomi atskirai. Jie yra *Žaliavų ir medžiagų dalis*.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis

Kodas: **20 21 0–20 31 0**

Pavadinimas: **Energijos pirkimai pagal produktus**

- Antracito pirkimai
- Kokso pirkimai
- Patentinio kuro pirkimai
- Gazolio pirkimai
- Sunkiojo mazuto pirkimai
- Kitų naftos produktų pirkimai
- Gamtinių dujų pirkimai
- Išvestinių dujų pirkimai
- Atsinaujinančių energijos šaltinių pirkimai
- Šilumos energijos pirkimai
- Elektros energijos pirkimai

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Atskirų energetikos produktų pirkimai įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodomi atskirai. Jie yra Žaliavų ir medžiagų dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Energetikos produktų pirkimų (20 11 0) dalis

Kodas: **21 11 0**

Pavadinimas: **Investicijos į užterštumo kontrolės įrangą bei įrenginius ir specialius tokios kontrolės priedus (daugiausia naudojamus teršalų išleidimo vietoje)**

Apibrėžimas

Investicijų išlaidos, susijusios su veiksmais ir veikla, kurių pagrindinis tikslas yra išvengti, sumažinti ir pašalinti užterštumą ir kitokį aplinkos alinimą.

Veiksmai ir veikla, kurie daro teikiama poveikį aplinkai, bet kuriems netaikoma aplinkosaugos politika, neįtraukiamos. Dėl to į šią sritį neįtraukiama veikla, kuri, būdama naudinga aplinkai, visų pirma tenkina techninius poreikius arba įmonės sveikatos ir darbo saugos reikalavimus. Šis apribojimas daugeliu atvejų taikomas antrinio perdirbimo veiklai, kurios priskiriamos NACE 37.00 (antrinis perdirbimas). Šiai pramonės šakai surinkti duomenys neturėtų būti priskiriami kitoms NACE pozicijoms (žiūrėkite aplinkos apsaugos veiklos rūšių klasifikatorių UNECE/Eurostatas DOC/CES/822).

Teršalų išleidimo vietoje naudojama įranga yra papildomi techniniai įrenginiai aplinkosaugos kontrolei vykdyti. Tokie įrenginiai veikia nepriklausomai nuo gamybinių įrenginių arba yra prie tokių įrenginių prijungtos identifikuojamos dalys; jie naudojami užterštumui šalinti, teršalų emisijai arba pasklidimui išvengti arba užterštumo lygiui nustatyti (monitoringas). Investicijos skaičiuojamos pagal įrenginio pirkimo ir statybos kainą, įskaitant projektavimo ir instaliavimo išlaidas. Taip pat įeina instaliacijai reikalingos žemės pirkimas. Išlaidos, susijusios visų pirma su sveikata ir sauga darbo vietoje, neturėtų būti įtraukiamos.

Šios investicijos yra susijusios su tokiomis veiklos rūšimis kaip atliekų ir nuotekų sumažinimas, prevencija arba valymas, teršalų emisijos į atmosferą prevencija, pašalinimas arba sumažinimas, užterštos dirvos arba gruntinio vandens valymas ir šalinimas, apsauga nuo triukšmo ir vibracijos lygio prevencija arba sumažinimas, ekologinių vienetų ir kraštovaizdžių prezervacija, taip pat aplinkos terpės ir atliekų kokybės monitoringas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Investicijos į balansą neįtraukiamos. Tačiau viso ilgalaikio turto papildymai, pardavimai ir pervedimai, taip pat vertės patikslinimai pateikiami balanse arba paaiškinamajame rašte. Investicijos į užterštumo kontrolės įrangą ir įrenginius ir specialius papildomus įrengimus kovai su užterštumu įtraukiamos, bet nenurodomos atskirai materialaus turto sąraše, įtraukta į ilgalaikio turto – materialaus turto poziciją įmonių finansinėje atskaitomybėje. Patariamojo apskaitos forumo siūlymu tokia informacija turėtų būti teikiama.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Bendrųjų investicijų į materialų turtą (15 11 0) dalis.

Kodas: **22 11 0**

Pavadinimas: **Bendros vidaus išlaidos moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai**

Apibrėžimas

Mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą sudaro sistemingai vykdomas kūrybinis darbas, siekiant sukaupti daugiau žinių, įskaitant žinias apie žmogų, kultūrą, visuomenę, ir panaudoti šias žinių atsargas naujoms taikomosioms sistemoms kurti.

Vidaus išlaidas sudaro visos vienetu atliktų mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidos, neatsižvelgiant į lėšų šaltinį.

Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidas būtina atskirti nuo visų kitų susijusių veiklos rūšių išlaidų. Dėl to toliau išvardytos išlaidos į mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidas neįtraukiamos:

- švietimo ir mokymo išlaidos,
- kitos mokslinės ir technologinės veiklos išlaidos (pvz., informacinės paslaugos, bandymai ir standartizavimas, galimybių studijos ir kt.),
- kitos pramoninės veiklos išlaidos (pvz., niekur kitur nepriskirtos pramoninės naujovės),
- tik finansinės veiklos išlaidos (įeina kitos administravimo veiklos rūšys ir kitos netiesioginės pagalbinės veiklos rūšys).

Vidaus išlaidos įvertinamos pagal gamybos kainą ir apima visas veiklos išlaidas, įskaitant ir darbo jėgos bei kapitalo išlaidas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidos, atsižvelgiant į nacionalinius įstatymus, gali būti įrašomos vienoje iš trijų vietų – nematerialaus turto pokyčiai, materialaus turto pokyčiai arba veiklos išlaidos.

Jeigu pagal nacionalinius įstatymus išlaidos gali būti iš dalies arba visiškai kapitalizuotos, jos įtraukiamos į nematerialaus turto pokyčius įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *ilgalaikis turtas – materialus turtas – mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos išlaidos*.

Jeigu pagal nacionalinius įstatymus išlaidos gali būti tik iš dalies kapitalizuotos arba negali būti kapitalizuotos, einamosios išlaidos yra *Žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų, personalo sąnaudų ir kitų veiklos sąnaudų* dalis, o kapitalo išlaidos įrašomos į materialaus turto pokyčius įmonių finansinės atskaitomybės pozicijoje *ilgalaikis turtas – materialus turtas*.

Kodas: **22 12 0**

Pavadinimas: **Bendras mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos darbuotojų skaičius**

Apibrėžimas

Mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą sudaro sistemingai vykdomas kūrybinis darbas, siekiant sukaupti daugiau žinių, įskaitant žinias apie žmogų, kultūrą, visuomenę, ir panaudoti šias žinias naujoms taikomosioms sistemoms kurti.

Reikėtų skaičiuoti visus mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos srityje tiesiogiai dirbančius asmenis, taip pat tiesiogines paslaugas teikiančius asmenis, tokius kaip mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos vadybininkus, administratorius ir tarnautojus. Netiesiogines paslaugas teikiantys asmenys, tokie kaip maitinimo ir apsaugos darbuotojai, neturėtų būti įtraukiami, nors jų darbo užmokestis skaičiuojant išlaidas įtraukiamas į pridėtines (negamybines) išlaidas.

Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos darbuotojus būtina atskirti nuo visų kitų susijusių veiklos rūšių darbuotojų. Dėl to toliau išvardyti darbuotojai neįtraukiami į mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos darbuotojus:

- švietimo ir mokymo srityje dirbantis personalas,
- kitose mokslinės ir technologinės veiklos srityse dirbantis personalas (pvz., informacijos paslaugų, bandymų ir standartizavimo, galimybių studijų ir kitose srityse),
- kitose pramoninės veiklos srityse dirbantis personalas (pvz., niekur kitur nepriskirtos pramoninės naujovės),
- administravimo ir kitose netiesioginės pagalbinės veiklos srityse dirbantis personalas.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Bendras mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos darbuotojų skaičius įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodytas atskirai. Jis įeina į paaiškinamajame rašte nurodytą dirbančių asmenų skaičių (43 straipsnio 8 dalis).

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Dirbančių asmenų skaičiaus (16 11 0) dalis

Kodas: **23 11 0**

Pavadinimas: **Mokėjimai subrangovams**

Apibrėžimas (pramonėje – NACE 1 red. C–E sekcijos)

Mokėjimai subrangovams yra vieno mokėjimo trečiosioms šalims už gautas pramonines prekes ir suteiktas paslaugas, kurios sudaro dėl subrangos sutarties atsirandančių santykių dalį.

Dvi įmonės yra susijusios *subrangos sutarties santykiais*, kai vienu metu įvykdomos A ir B punktuose nurodytos sąlygos:

- A. kliento įmonė, taip pat vadinama pagrindiniu rangovu, dalyvauja produkto kūrime, perduodama, nors ir iš dalies, technines specifikacijas tiekėjo įmonei, kuri taip pat vadinama subrangovu, ir (arba) tiekia jam perdirbimui skirtas medžiagas;
- B. kliento įmonė parduoda subrangos sutartyje numatytą produktą kaip tokį arba kaip sudėtingesnio produkto dalį ir prisiima atsakomybę už produktą po jo pardavimo.

Pastaba: vien tik nuoroda apie spalvą, dydį ar katalogo numerį pati savaime nėra techninė specifikacija. Produkto pagaminimas pagal užsakymą nebūtinai reiškia dėl subrangos sutarties atsirandančius santykius.

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Mokėjimai subrangovams įmonių finansinėje atskaitomybėje nebūtinai nurodomi atskirai. Juos galima įtraukti į *kitas išorines sąnaudas* ir *kitas veiklos sąnaudas*.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Kodas: **25 11 1**

Pavadinimas: **Mažmenininkams tenkanti apyvartos procentinė dalis**

Apibrėžimas

Didmeninių įmonių apyvartos (NACE 1 red. 51 skyrius) dalis, tenkanti mažmenininkams. Ši dalis atitinka tradicinę schemą: gamintojas → didmenininkas → mažmenininkas → vartotojas. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad ši dalis skaičiuojama pagal prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir perpardavimo, apyvartą (18 13 0).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Mažmenininkams tenkanti apyvartos procentinė dalis įmonių finansinėje atskaitomybėje gali būti nurodoma atskirai. Ji yra grynosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir perpardavimo, apyvartos (18 13 0) dalis.

Pastaba: šis kintamasis rodiklis kartu su profesionaliais vartotojais (25 11 2) ir galutiniais vartotojais (25 11 3) yra išsamus *prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir perpardavimo, apyvartos* (18 13 0) suskirstymas.

Kodas: **25 11 2**

Pavadinimas: **Profesionaliems vartotojams (didmenininkams ir kitiems) tenkanti apyvartos procentinė dalis**

Apibrėžimas

Didmeninių įmonių apyvartos (NACE 1 red. 51 skyrius) dalis, tenkanti profesionaliems vartotojams (verslo įmonėms, įstaigoms, Vyriausybinių institucijų ir kt.) ir didmenininkams. Pardavimai mažmenininkams ir galutiniams vartotojams neįtraukiami. Didmenininkai gali sudaryti sudėtingą paskirstomosios prekybos tinklą, kurį sudaro keli didmenininkai, kol prekė pasiekia galutinį vartotoją.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad apyvartos dalis apskaičiuojama pagal prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvartą (18 13 0).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Profesionaliems vartotojams tenkanti apyvartos procentinė dalis įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra gryniosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvartos (18 13 0) dalis.

Pastaba: šis kintamasis rodiklis kartu su mažmenininkais (25 11 1) ir galutiniais vartotojais (25 11 2) yra išsamus prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo apyvartos (18 13 0) suskirstymas.

Kodas: **25 11 3**

Pavadinimas: **Galutiniams vartotojams tenkanti apyvartos procentinė dalis**

Apibrėžimas

Didmeninių įmonių apyvartos (NACE 1 red. 51 skyrius) dalis, tenkanti galutiniams vartotojams. Ši dalis atitinka nepagrindinę didmenininkų, kurie veikia kaip mažmenininkai, veiklą.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad apyvartos dalis apskaičiuojama pagal prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvartą (18 13 0).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Galutiniams vartotojams tenkanti apyvartos procentinė dalis įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra gryniosios apyvartos dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Apyvartos (12 11 0) dalis

Prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo, apyvartos (18 13 0) dalis.

Pastaba: šis kintamasis rodiklis kartu su mažmenininkais (25 11 1) ir profesionaliais vartotojais (25 11 2) yra išsamus prekybinės veiklos, būtent pirkimo ir pardavimo apyvartos (18 13 0) suskirstymas.

Kodas: **25 21 1**

Pavadinimas: **Didmenininkams ir pirkimo grupėms tenkanti pirkimų procentinė dalis**

Apibrėžimas

Šis rodiklis, kaip ir mažmeninės prekybos tiekimo tinklo apibūdinimas, yra aproksimacija, kurią atlieka mažmenininkas, kad nustatytų tiesioginių pirkimų iš didmenininkų ir per pirkimo grupės dalį.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad pirkimų dalis apskaičiuojama pagal *Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimus* (13 12 0).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Didmenininkams ir pirkimo grupėms tenkanti pirkimų procentinė dalis įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų ir kitos veiklos sąnaudų dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimų (13 12 0) dalis.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad didmenininkams ir pirkimo grupėms bei gamintojams tenkančios pirkimų dalys (25 21 1) ir (25 21 2) gali nesutapti su visais pirkimais, skirtais perparduoti (13 12 0). Pirmieji du kintamieji rodikliai neapima, pavyzdžiui, pirkimų iš mažmenininkų ir naudotų prekių pirkimų iš profesionalių (privatių) vartotojų.

Kodas: **25 21 2**

Pavadinimas: **Gamintojams tenkanti pirkimų procentinė dalis**

Apibrėžimas

Šis rodiklis, kaip ir 25 21 1, apibūdina mažmeninės prekybos tiekimo tinklą. Tai aproksimacija, kurią atlieka mažmenininkas, kad nustatytų tiesioginių pirkimų iš gamintojų dalį.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad pirkimų dalis apskaičiuojama pagal prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimus (13 12 0).

Ryšys su įmonių finansine atskaitomybe

Pirkimų iš gamintojų dalis įmonių finansinėje atskaitomybėje negali būti nurodoma atskirai. Ji yra *žaliavų ir medžiagų, kitų išorinių sąnaudų ir kitos veiklos sąnaudų* dalis.

Ryšys su kitais kintamaisiais rodikliais

Prekių ir paslaugų pirkimų (13 11 0) dalis.

Prekių ir paslaugų, skirtų perparduoti tokios pat būklės, pirkimų (13 12 0) dalis.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad didmenininkams ir pirkimo grupėms bei gamintojams tenkančios pirkimų dalys (25 21 1) ir (25 21 2) gali nesutapti su visais pirkimais, skirtais perparduoti (13 12 0). Pirmieji du kintamieji rodikliai neapima, pavyzdžiui, pirkimų iš mažmenininkų ir naudotų prekių pirkimų iš profesionalių (privačių) vartotojų.
